

ganiserende Arbeider i Folkkirken. Ja, jeg vil sige, vi kunne ikke vide, om vi ikke maatte finde for os en Kirkeminister, som egentlig lynder det Humane, som egentlig finder, at alle de kirkelige Spørgsmaal dog i Grunden ere besværlige, saa at man helst maatte ønske dem alle ud af Verden. Men under saadanne Omstændigheder vil man see, hvor farligt det vilde være at gjøre den ene Indrømmelse efter den anden, inden Kirkens Forsatning er omordnet. Jeg skal da nu tilstaae, at det Standpunkt, hvorpaa jeg staaer, er det samme som det, jeg altid har staaet paa, og det er dette, at jeg betragter Grundlovens § 75 som en Paragraph, der ligesvem tilliger Folkkirken en Forsatning. Jeg troer desuden, at det ligger i selve Forholdenes Natur, at det er nødvendigt, at Kirken maa have en Forsatning; jeg kan lægge til, at jeg kun kan tænke mig Tilstedeligheden af at give kirkelige Love, hvor de have faaet en væsentlig kirkelig Forberedelse, hvor de kunne siges at være aldeles nødvendige, og naar de derhos ere af en saadan Natur, at man maa indrømme, at der ikke er Sandsynlighed for, at de lægge væsentlige Hindringer ivelen for, at Kirken kan faae sin Organisation. Man har jo mod hele denne Anstuelse gjort en Mængde Indvendinger, og det være langt fra mig at have til Hensigt at trætte det ærebe Thing med et Forsøg paa at gjendrive alle disse; kun nogle enkelte udbeder jeg mig Thingets Taalmodighed til at høre fremsætte og nogle Grunde anførte imod dem. Man har sagt, at det var en forældet Anstuelse nu at ville holde paa en Kirkeforsatning. Skal der være nogen virkelig sand Mening heri, maa vel Meningen være den, at nu, da det har viist sig, at den lovgivende Magt har vedtaget adskillige Lovforslag angaaende kirkelige Tilstande, nu, da det har viist sig, at Lovgivningsmagtens Afdelinger have behandlet sær mange Forslag om kirkelige Forhold, skulde det altsaa være opgivet at give Kirken en Forsatning gennem en organisatorisk Lov, og man skulde gennem Smaalove stykkevis realisere Grundlovens 8fte-paragraph 75. Jeg maa nu bede ærebe Medlemmer holde sig tydelig for Die Grundlovens Bestemmelse i § 75: „Folkkirkens Forsatning ordnes ved Lov“. Jeg maa tillige bede Dem

at beholde i Erindring, at medens vor Grundlov med stor Omhu ordner hele vor politiske Frihed, Repræsentationsforholdene, Administrationsforholdene, den bevillende Magt etc., medens den omhyggelig værner om den personlige Frihed, medens den ordner eller lover at ordne Communernes Forhold, medens den giver Bestemmelser, jeg troer i §§ 76, 77 og 79 om Religionsfrihed som en politisk Ret, indeholder den ikke et eneste Ord, som giver Bestemmelse om, hvorledes det kirkelige Individets Retsforhold er i Folkkirken, bestemmer den Intet om, hvorledes Menighedernes Forhold i Folkkirken skal være, hvorledes Organisationen af hele den kirkelige Bestyrelse skal være. Mener man nu at kunne ordne dette Forhold ved den ene lille Lov efter den anden, saa troer jeg, at man tager meget fejl. Naar man skal ordne et Samsunds Anliggender, saa er jo i Almindelighed det Første, man gjør, dette, at man betragter hele dette Samsunds nærværende Forhold, at man overveier dets Former, nogle overveier, hvorledes Administrationen og Styrelsen i dette Samsund maa være, hvorledes Forholdet skal være mellem de enkelte Menigheder indbyrdes, mellem disse og Individierne, og mellem Menighederne og den høiere Administration. Dette kan man sandelig ikke ordne stykkevis gennem Smaalove; det kan være vanskeligt nok, naar man har hele Sagen tydelig og nogle for Die, da at naae et tilfredsstillende Resultat. Jeg vil ikke for Die-blikket dvæle længere ved dette Punkt; thi der er ikke saa andre, som jeg endnu vil berøre. Man har sagt, at det er upraktisk nu at ville ordne Kirkens Forsatning; jeg troer imidlertid, at man tager storligt fejl deri. Det er jo forunderligt ligeoverfor et bestemt Grundlovsloste at høre udtale, at det nu er upraktisk at realisere det; men det bliver dobbelt forunderligt, naar man som Grund til at ville indføre en Lov, som i Sandhed ikke kan kaldes organisatorisk, men snarere og med god Grund desorganisatorisk, paaberaaber sig et saadant Hensyn, at det skulde være upraktisk at realisere dette 8fte. Men er det da urigtigt at søge at faae en Kirkeforsatning? Jeg mener Nei. Jeg kender meget godt de mange Indvendinger, som i saa Henseende ere fremsatte,